

**Київський національний торговельно-економічний університет
Харківський торговельно-економічний інститут КНТЕУ**

Кафедра маркетингу, менеджменту та торговельного підприємництва

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Менеджмент

повна назва навчальної дисципліни

для підготовки
студентів ступеня
вищої освіти

бакалавр

року набору 2018

молодший бакалавр,
бакалавр чи магістр

галузі знань

07 Управління та адміністрування

шифр і назва галузі знань

спеціальності

073 Менеджмент

шифр і найменування спеціальності

освітня програма

Торговельний менеджмент

назва освітньої програми

академічні групи

ЗМТ-18

шифри академічних груп

статус дисципліни

обов'язкова

Харків, 2020 рік

Розробник:

Курилова Наталія Михайлівна, старший
викладач кафедри маркетингу, менеджменту
та торговельного підприємництва

прізвище, ім'я, по батькові повністю, посада повністю, науковий
ступінь, вчене звання повністю

10.09.2020 р.

Гарант освітньої програми

Мирошніченко Юрій Вікторович, доцент
кафедри маркетингу, менеджменту та
торговельного підприємництва, кандидат
технічних наук, доцент

прізвище, ім'я, по батькові повністю, посада повністю, науковий
ступінь, вчене звання повністю

10.09.2020 р.

Програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри
маркетингу, менеджменту та торговельного підприємництва

назва кафедри

протокол від 10.09.2020 р. № 01.

Програму розглянуто та затверджено на засіданні методичної комісії інституту,
протокол від 11.09.2020 р. № 01.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Робоча програма навчальної дисципліни «Менеджмент» розроблена відповідно до освітньо-професійної програми «Торговельний менеджмент» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 073 «Менеджмент» галузі знань 07 «Управління та адміністрування».

Метою викладання навчальної дисципліни є формування у майбутніх фахівців сучасного управлінського мислення, загальних та професійних компетентностей у галузі менеджменту, формування розуміння концептуальних основ системного управління організаціями; набуття умінь аналізу внутрішнього та зовнішнього середовища, прийняття адекватних управлінських рішень.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є закономірності, принципи, методи та функції управлінської діяльності.

Міждисциплінарні зв'язки вивчення навчальної дисципліни ґрунтуються на знаннях навчальних дисциплін «Основи менеджменту», «Мікроекономіка» та є основою для подальшого засвоєння професійних навчальних дисциплін, таких як «Організаційне проєктування», «Категорійний менеджмент», «Стратегічне управління підприємством».

Мова викладання – українська.

2. ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Навчальна дисципліна забезпечує набуття студентами:

загальних компетентностей:

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу;

ЗК 4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;

ЗК 6. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями та застосовувати їх у практичних ситуаціях;

ЗК 7. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні із застосуванням навичок використання інформаційних і комунікаційних технологій;

ЗК 8. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації;

ЗК 9. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

фахових компетентностей:

ФК 1. Здатність визначати та описувати характеристики торговельної організації;

ФК 2. Здатність аналізувати результати діяльності торговельної організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища;

ФК 3. Здатність визначати перспективи розвитку торговельної організації;

ФК 4. Вміння визначати функціональні області торговельної організації та зв'язки між ними;

ФК 5. Здатність управляти торговельною організацією та її підрозділами через реалізацію функцій менеджменту;

ФК 7. Здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту;

ФК 8. Здатність планувати діяльність торговельної організації та управляти часом;

ФК 9. Здатність працювати в команді та налагоджувати міжособистісну взаємодію при вирішенні професійних завдань;

ФК 10. Здатність оцінювати виконувані роботи, забезпечувати їх якість та мотивувати персонал торговельної організації;

ФК 11. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління торговельною організацією;

ФК 12. Здатність аналізувати й структурувати проблеми торговельної організації, формувати обґрунтовані рішення;

ФК 15. Здатність формувати та демонструвати лідерські якості та поведінкові навички.

програмних результатів навчання:

ПРН 2. Здатність зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя;

ПРН 3. Застосовувати отриманні знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства;

ПРН 4. Володіти навичками виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень;

ПРН 5. Описувати зміст функціональних сфер діяльності торговельної організації;

ПРН 6. Володіти навичками пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень;

ПРН 8. Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності торговельної організації;

ПРН 9. Застосовувати навички взаємодії, командної роботи;

ПРН 10. Володіти навичками обґрунтування дієвих інструментів мотивування персоналу торговельної організації;

ПРН 11. Володіти навичками аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності торговельної організації, у тому числі організовувати та проводити ділові переговори, вирішувати спірні проблеми у переговорному процесі;

ПРН 14. Ідентифікувати причини стресу, адаптувати себе та членів команди до стресової ситуації, знаходити засоби до її нейтралізації;

ПРН 16. Застосовувати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним;

ПРН 17. Виконувати дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера;

ПРН 21. Розробляти заходи щодо покращання умов праці персоналу, запобігання професійним захворюванням і виробничому травматизму, організувати навчання персоналу з питань охорони праці та техніки безпеки;

ПРН 22. Здійснювати самоорганізацію праці на основі раціонального планування робочого часу;

ПРН 24. Розробляти пропозиції щодо складу та змісту задач управління, використовуючи інформацію щодо стратегії підприємства.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Менеджмент як наука про управління

Менеджмент як мистецтво управління людьми. Сутність основних категорій менеджменту. Менеджери та підприємці – ключові фігури ринкової економіки. Спільне і відмінне між менеджером та підприємцем. Рівні управління. Сфери менеджменту: виробництво, фінанси, кадри, інновації, облік, збут, зовнішньоекономічна діяльність.

Тема 2. Організація як об'єкт управління

Поняття організації, її роль на значення. Організація як відкрита система. Внутрішні та зовнішні фактори середовища організації. Міжнародне середовище менеджменту. Організації в Україні. Соціальна відповідальність менеджменту. Етика і сучасне управління.

Тема 3. Еволюція концепції менеджменту

Передумови виникнення науки управління. Класичні теорії менеджменту. Характеристика інтегрованих підходів до управління: процесійний підхід, системний підхід, ситуаційний підхід. Розвиток управлінської науки в Україні. Проблеми і вимоги сучасного менеджменту.

Тема 4. Планування як функція менеджменту

Суть планування. Методи розробки планів. Види планів. Стратегічне планування. Суть стратегічного менеджменту. Бізнес-планування. Сутність стратегічного планування діяльності підприємства. Стратегічні альтернативи підприємства. Аналіз і вибір стратегічних альтернатив підприємств. Стратегія стабілізації. Різновидності стратегії зростання. Стратегія виживання.

Тема 5. Організація взаємодії як функція менеджменту.

Поняття організації взаємодії як функції менеджменту. Владні повноваження, відповідальність і делегування. Бюрократичні структури управління. Структура управління та структура підприємства. Принципи формування структури управління. Види організаційних структур управління підприємством.

Тема 6. Контролювання як функція менеджменту

Суть і зміст контролю. Види контролю. Операційний контроль. Фінансовий контроль. Структурний контроль. Керування контролем в організаціях. Процес контролю. Завдання контролю. Етапи контролювання.

Тема 7. Мотивування як функція менеджменту

Поняття мотивації, класифікація та зміст мотиваційних теорій. Модель мотивації через потреби. Процесійні потреби до мотивації. Змістові теорії мотивації.

Тема 8. Управлінські рішення

Визначення управлінського рішення. Класифікація управлінських рішень та умови прийняття управлінських рішень. Методи прийняття раціональних рішень у менеджменті. Поведінкові аспекти ухвалення рішень. Групове ухвалення рішення в організації.

Тема 9. Теорія лідерства в менеджменті

Лідерство в організації Лідер в організації. Огляд теорій лідерства. Підхід з позиції особистих якостей. Поведінковий підхід. Ситуаційний підхід.

Тема 10. Конфлікти в системі управління

Природа конфлікту в організації. Типи конфліктів. Причини конфлікту. Управління конфліктною ситуацією (структурні методи, міжособистісні стилі вирішення конфліктів).

Тема 11. Інформація та комунікація в менеджменті

Класифікація інформації. Використання інформації в основних функціях менеджменту. Постановка і реструктуризація управлінського обліку в організації. Раціоналізація, інтегрування й подальша автоматизація інформаційних потоків.

Комунікаційний процес, елементи та етапи процесу. Класифікація інформації. Використання інформації в основних функціях менеджменту. Комп'ютерні системи інформаційного менеджменту. Інформаційна безпека об'єкта управління.

Тема 12. Ефективність управління

Підходи до оцінки ефективності управління. Напрямки підвищення ефективності управлінської праці. Теоретичні аспекти ефективності менеджменту. Концепції визначення ефективності управління. Критерії та методи оцінювання ефективності менеджменту.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Обсяги та структура навчальної дисципліни за навчальними роками

Форма навчання	Вид навчальних занять	Навчальні роки							
		2019/2020		2020/2021		2021/2022		2022/2023	
		Осінь	Весна	Осінь	Весна	Осінь	Весна	Осінь	Весна
Денна повна	Лекційні заняття								
	Семінарські заняття								
	Практичні заняття								
	Лабораторні заняття								
	Курсова робота (проект)								
	Самостійна робота студентів								
	Усього годин								
Денна скорочена	Лекційні заняття								
	Семінарські заняття								
	Практичні заняття								
	Лабораторні заняття								
	Курсова робота (проект)								
	Самостійна робота студентів								
	Усього годин								
Заочна повна	Лекційні заняття								
	Семінарські заняття								
	Практичні заняття								
	Лабораторні заняття								
	Курсова робота (проект)								
	Самостійна робота студентів								
	Усього годин								
Заочна скорочена	Лекційні заняття		6	10					
	Семінарські заняття								
	Практичні заняття		6	8					
	Лабораторні заняття								
	Курсова робота (проект)								
	Самостійна робота студентів		48	102					
	Усього годин		60	120					

4.2. Структура навчальної дисципліни за формами навчання

Теми дисципліни	Обсяг у годинах																			
	денна форма										заочна форма									
	повна					скорочена					повна					скорочена				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі				усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ		СРС	Л	СЗ	ПЗ		ЛЗ	СРС	Л	СЗ		ПЗ	ЛЗ	СРС	Л
Тема 1. Менеджмент як наука про управління											14	2				12				
Тема 2. Організація як об'єкт управління											13					13				
Тема 3. Еволюція концепції менеджменту											14	2				12				
Тема 4. Планування як функція менеджменту											16	2		2		12				
Тема 5. Організація взаємодії як функція менеджменту											16	2		2		12				
Тема 6. Контролювання як функція менеджменту											16	2		2		12				
Тема 7. Мотивування як функція менеджменту											16	2		2		12				
Тема 8. Управлінські рішення											15			2		13				
Тема 9. Теорія лідерства в менеджменті											15	2				13				
Тема 10. Конфлікти в системі управління											15			2		13				
Тема 11. Інформація та комунікація в менеджменті											15			2		13				
Тема 12. Ефективність управління											15	2				13				
Курсова робота (проект)																				
Усього годин / кредитів ECTS											180/6	16		14		150				

Навчальні матеріали з освітнього компоненту доступні на Порталі навчальних ресурсів та інформаційної підтримки освітнього процесу інституту: <https://edu.htei.kh.ua/course/view.php?id=4282>

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 1. Менеджмент як наука про управління

Питання 1. Спільне і відмінне між менеджером та підприємцем.

Тема 2. Організація як об'єкт управління

Питання 1. Соціальна відповідальність менеджменту.

Питання 2. Етика і сучасне управління.

Тема 3. Еволюція концепції менеджменту

Питання 1. Розвиток управлінської науки в Україні.

Питання 2. Проблеми і вимоги сучасного менеджменту.

Тема 4. Планування як функція менеджменту

Питання 1. Стратегія стабілізації.

Питання 2. Різновидності стратегії зростання.

Питання 3. Стратегія виживання.

Тема 5. Організація взаємодії як функція менеджменту

Питання 1. Структура управління та структура підприємства.

Питання 2. Принципи формування структури управління.

Тема 6. Контролювання як функція менеджменту

Питання 1. Процес контролю.

Питання 2. Завдання контролю.

Тема 7. Мотивування як функція менеджменту

Питання 1. Процесійні потреби до мотивації.

Питання 2. Змістові теорії мотивації.

Тема 8. Управлінські рішення

Питання 1. Поведінкові аспекти ухвалення рішень.

Питання 2. Групове ухвалення рішення в організації.

Тема 9. Теорія лідерства в менеджменті

Питання 1. Поведінковий підхід до визначення ролі лідера.

Питання 2. Ситуаційний підхід до визначення ролі лідера.

Тема 10. Конфлікти в системі управління

Питання 1. Управління конфліктною ситуацією (структурні методи, міжособистісні стилі вирішення конфліктів)

Тема 11. Інформація та комунікація в менеджменті

Питання 1. Комп'ютерні системи інформаційного менеджменту.

Питання 2. Інформаційна безпека об'єкта управління.

Тема 12. Ефективність управління

Питання 1. Критерії та методи оцінювання ефективності менеджменту.

Зміст, порядок виконання та критерії оцінювання самостійної роботи студентів наведено на Порталі навчальних ресурсів та інформаційної підтримки освітнього процесу інституту: <https://edu.htei.kh.ua/course/view.php?id=4282>.

Організація самостійної роботи студентів регламентується наступними нормативними документами:

- Положенням про самостійну роботу студентів Харківського торговельно-економічного-інституту КНТЕУ;

- Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ.

6. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ, ПЕРЕДБАЧЕНІ НАВЧАЛЬНИМ ПЛАНОМ

Навчальним планом не передбачено.

7. ФОРМИ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Для визначення рівня засвоювання студентами навчального матеріалу використовуються наступні форми оцінювання та схема розподілу балів:

Осінь 2020/2021 н. р.

№	Рейтингові оцінки	Макс. бали за формами навчання	
		денна	заочна
1	Поточний контроль		60
1.1	Тема 1. Менеджмент як наука про управління		
	Виконання практичних завдань в межах теми навчальної дисципліни		2,5
	Тестування на Порталі		2,5
11.2	Тема 2. Організація як об'єкт управління		
	Виконання практичних завдань в межах теми навчальної дисципліни		2,5
	Тестування на Порталі		2,5
1.3	Тема 3. Еволюція концепції менеджменту		
	Виконання практичних завдань в межах теми навчальної дисципліни		2,5
	Тестування на Порталі		2,5
1.4	Тема 4. Планування як функція менеджменту		
	Виконання практичних завдань в межах теми навчальної дисципліни		2,5
	Тестування на Порталі		2,5
1.5	Тема 5. Організація взаємодії як функція менеджменту		
	Виконання практичних завдань в межах теми навчальної дисципліни		2,5
	Тестування на Порталі		2,5
1.6	Тема 6. Контролювання як функція менеджменту		
	Виконання практичних завдань в межах теми навчальної дисципліни		2,5
	Тестування на Порталі		2,5
1.7	Тема 7. Мотивування як функція менеджменту		
	Виконання практичних завдань в межах теми навчальної дисципліни		2,5
	Тестування на Порталі		2,5

№	Рейтингові оцінки	Макс. бали за формами навчання		
		денна	заочна	
1.8	Тема 8. Управлінські рішення			
	Виконання практичних завдань в межах теми навчальної дисципліни		2,5	
	Тестування на Порталі		2,5	
1.9	Тема 9. Теорія лідерства в менеджменті			
	Виконання практичних завдань в межах теми навчальної дисципліни		2,5	
	Тестування на Порталі		2,5	
1.10	Тема 10. Конфлікти в системі управління			
	Виконання практичних завдань в межах теми навчальної дисципліни		2,5	
	Тестування на Порталі		2,5	
1.11	Тема 11. Інформація та комунікація в менеджменті			
	Виконання практичних завдань в межах теми навчальної дисципліни		2,5	
	Тестування на Порталі		2,5	
1.12	Тема 12. Ефективність управління			
	Виконання практичних завдань в межах теми навчальної дисципліни		2,5	
	Тестування на Порталі		2,5	
2	Підсумковий семестровий контроль (письмова екзаменаційна робота)		40	
2.1	Завдання на оцінювання теоретичних знань (комп'ютерне тестування)		30	
2.2	Завдання на оцінювання практичних навичок (ситуаційне завдання)		5	
2.3	Завдання на оцінювання професійних вмінь (ситуаційне завдання)		5	
3	Оцінка з дисципліни		100	

Оцінювання результатів навчання студентів здійснюється за 100-бальною шкалою та шкалою ЄКТС. Умовою допуску до підсумкового семестрового контролю є виконання програми навчальної дисципліни і отримання оцінки за виконання завдань поточного контролю не менше ніж 36 балів. Мінімальна загальна кількість балів для отримання позитивної оцінки з дисципліни – 60.

Організація та проведення контрольних заходів регламентується наступними нормативними документами:

- Положенням про оцінювання результатів навчання студентів у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ;
- Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

8.1. Основні джерела інформації

1. Основи менеджменту : підручник / за ред. А. А. Мазаракі, І. В. Чумаченко.– Харків : Фоліо, 2014. – 846 с.
2. Муромець Н. Є. Менеджмент : навчальний посібник / Н. Є. Муромець, Ю. В. Мирошниченко, Д. О. Корсаков ; за ред. Н. Є. Муромець. – Харків : ФОП Мезина В. В., 2017. – 324 с.

8.2. Додаткові джерела інформації

3. Менеджмент : навчальний посібник / за ред. Г. Є. Мошека. – 2-ге видання, перероблене і доповнене. – Київ : ЦУЛ, 2014. – 286 с.
4. Безус А. М. Менеджмент : навчальний посібник / А. М. Безус. – Київ : АМУ, 2015. – 268 с.
5. Колот Л. А. Менеджмент – моя спеціальність : навчальний посібник / Л. А. Колот. – Київ : КНТЕУ, 2014. – 228 с.
6. Мельниченко С. В. Менеджмент підприємства / С. В. Мельниченко. – Київ : КНТЕУ, 2014. – 132 с.
7. Менеджмент : навчальний посібник / Г. Є. Мошек, М. М. Ковальчук, Ю. В. Покаєвич [та ін.] ; заг. ред. Г. Є. Мошека. – 2-ге видання, доповнене, перероблене. – Київ : ЦУЛ, 2015. – 268 с.
8. Бай С. І. Менеджмент організації [Електронний ресурс] : електронний підручник / С. І. Бай. – Київ : КНТЕУ, 2013. – 1 електрон. опт. диск. (CD-R). – Назва з етикетки диску.
9. Мазараки А. А. Менеджмент [Електронний ресурс] : електронний підручник / А. А. Мазаракі. – Київ : КНТЕУ, 2013. – 1 електрон. опт. диск. (CD - R). – Назва з етикетки диску.
10. Менеджмент Дайджест [Електронний ресурс] : [веб-сайт]. – Режим доступу: <http://www.management.com.ua/methodology.php>. – Станом на 07.08.2020. – Назва з екрана.
11. Маркетинг і менеджмент інновацій : Науковий журнал [Електронний ресурс] : [веб-сайт]. – Режим доступу: <http://mmi.fem.sumdu.edu.ua/>. – Станом на 10.08.2020. – Назва з екрана.
12. An Introduction to Management / Boundless Business [Electronic source]: [organization's website]. – Available at: <https://courses.lumenlearning.com/boundless-business/chapter/an-introduction-to-management>. – Viewed 10.09.2020. – Title from screen.